

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

De impedimentis poenitentiae. Caput II.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

SPECVLVM.

Ecci, 2.

sauros, medici circa corporis medicinam, uxor filij & amici contra conscientiam, consolantur infirmum mentientes, & sic miser non permittitur de peccatis suis cogitare, nec animę suę statũ salubriter ordinare, & sic iusto dei iudicio se dānatiōni exponit. Vnde Ecclesiasticus. Si pœnitentiam egerimus incidemus in manus dei, & non in manus hominum. In manus hominum incidimus si sacramentum pœnitentię debito modo suscipimus. Sed in manus dei incidimus, qñ post mortē tempus sacramentorum transimus.

De impedimentis pœnitentię. Caput II.

Secundo dicebam, q̄ quatuor sunt pœnitentię impedimenta, uidelicet pudor propalandi, timor recidiuandi, ardor delectandi, torpor prestolandi. Primo ergo uolenti efficaciter pœnitere obijcit pudor q̄ homo confunditur alteri hominum reuelare illud quod solum notum est deo & angelo & dēmonibus, & forte multis sanctis animabus & peccāti. Et iste pudor est primus armiger, quem diabolus mittit cōtra uolentem salubriter pœnitere. Vnde qdam sanctus uidit diabolum inter pœnitentes incedere & facientem eos erubescere in ecclesia, dum pararent se ad confessionem. Qui adiuratus a qdam sancto & interrogatus, qd inter eos pœnitentes taceret

Respondit. Reddo qđ abstuli, uerecundiam eis ab-
 stuli quando peccauerūt & modo eam ipsis resti-
 tuo, ne possint confiteri. Sicut enim lupus ouem
 per guttur accipit non per pedem & uulpes galli-
 nam, ita diabolus guttur peccatoris cōstringit pu-
 dore. Vnde beatus August. in psal. O homo qđ ti-
 mes confiteri? Illud qđ per cōfessionem scio, mi-
 nus scio, q̄ illud quod nescio. Cur confiteri erube-
 scis peccata tua peccator, sicut tu homo sum, hu-
 manum apud me: nihil alienum, cōfitetur homo
 homini, homo peccator homini peccatori, elige
 qđ uis. Si non confessus lates, inconfessus damna-
 beris, ad hoc deus exigit confessionem ut liberet
 hominem, ad hoc damnat non confitentem ut pu-
 niat superbum. Secundum pœnitentię impedimen-
 tum est timor recidiuandi, & iste est secundus ar-
 miger, quem diabolus mittit statim contra pœni-
 tere uolentem. Quomodo, inquit, pponis tu sem-
 per de cetero a peccatis abstinere, poteris imperpe-
 tuum uiuere continenter. Ad qđ proderit tibi ho-
 die confiteri & postcras labi in consimile? Et non
 aduertit homo fatuus, qđ ideo statuitur sacramē-
 tum pœnitentię ad manum, ut quotiens recidiua-
 mus totiens resurgamus. Tertium pœnitentię im-
 pedimentum est ardor delectandi, & est tertius ar-
 miger obuiatus pœnitēti. Recolit enim homo mi-
 ser delectationem p̄habitam in peccatis, & ui-
 detur sibi, qđ sine ea non possit ducere uitam suam
 & manente tali inordinata affectione impossibi-

August.

SPECVLVM

le est utiliter poenitere. Chrysoft. in lib. de compo-
 ctioe cordis. Sicut impossibile est ut ignis in flam-
 metur in aqua: ita impossibile est compunctioem
 cordis uigere in delicijs. Contraria enim sibiipsis
 sunt ad inuicem & peremptoria. Illa enim est ma-
 ter flerus, illa mater risus, illa cor constringit, illa
 dissoluit. Quartum & fortissimum impedimentu
 poenitentiae est torpor prestolandi qui oritur ex du-
 plici presumptione, uidelicet ex presumptione ui-
 te prolixae, & finalis ueniae diuinitus concedendae.
 Et iste quartus armiger ut communiter omnes im-
 pedit, coesidunt de futuro, promittunt in posteru,
 procrastinant in longinquum, & dicunt cum cor-
 uo cras cras cras donec morte subita periclitetur
 Queritur utrum poenitentia sit de necessitate salu-
 tis. Et arguitur quod non per glosam quae habetur sup
 illo psalmo. Qui seminant in lachrymis, in exulta-
 tione metent, quae dicit sic: Noli esse tristis si affit ti-
 bi bona uoluntas unde metitur pax, sed tristitia est
 de ratione poenitentiae. Iuxta dicta Apostoli secun-
 de ad Cor. quae secundum deum est tristitia poeniten-
 tiam in salutem stabilem operatur. ergo bona uo-
 luntas sine poenitentia sufficit ad salutem. Secundo
 arguitur per illud quod scribitur in proverbijs,
 duodecimo. Vniuersa delicta operit charitas. Et
 infra capite decimoquinto. Per misericordiam &
 fidem purgantur peccata. Ergo habendo fidem
 charitatem & misericordiam potest unusquisque

2. Cor. 7

salutem consequi etiam sine poenitentiae sacramen-
 to. In oppositum arguitur per illud quod domi-
 nus dicit Lucę octavo. Si poenitentiã non egeritis,
 omnes simul peribitis. Pro responsione dico, quod
 aliquid est necessarium dupliciter, uno modo ab-
 solute, alio modo ex suppositione. Absolute qui-
 dem necessarium est illud, sine quo nullus salutem
 consequi potest, sicut gratia Christi & sacramen-
 tum baptismi, per quod aliquis in Christo renasci-
 tur. Ex suppositione autem necessarium est sacra-
 mentum poenitentiae, quod quidem necessarium non est
 omnibus sed peccato subiactibus. Dicitur enim
 secundo Paralipomenon ultimo: Et tu domine iu-
 storum non posuisti poenitentiam iustis Abraham
 Isaac & Iacob, his quae tibi non peccauerunt. Pecca-
 tum autem cum consummatum fuerit generat mor-
 tem, ut dicitur Iacobi primo. Et ideo necessarium
 est ad salutem peccatoris, quod peccatum remouea-
 tur ab eo. Quod quidem fieri non potest sine poeni-
 tentiae sacramento, in quo operatur uirtus passi-
 onis Christi per absolutionem sacerdotis simul cum
 opere poenitentis, quae cooperatur gratiae ad destru-
 ctionem peccati. Sicut enim dicit beatus Augusti-
 nus super Iohannem, Qui creauit te sine te, non iu-
 stificabit te sine te. Unde patet quod sacramentum
 poenitentiae est necessarium ad salutem post pecca-
 tum, sicut meditatio corporalis postquam homo
 in morbum periculo sum incidit.

SPECVLVM

Ad primam rationem in contrarium dicendum. Quod glosa illa uidetur esse intelligenda de eo cui adest bona uoluntas sine interpolatione, q̄ sit per peccatum. tales autem nō habent tristitię causam sed ex q̄ bona uoluntas tollitur per peccatum, nō potest restitui sine tristitia, qua quis dolet de peccato preterito, & pertinet ad pœnitentiam. Ad secundā dicendum, q̄ ex q̄ aliquis peccatum incurrit, charitas & fides & misericordia non liberāt hominem a peccato sine pœnitētia. Requirit enim charitas, q̄ homo doleat de offensa in amicū cōmissā. & q̄ amico recōciliari studeat. Requirit etiam ipsa fides, ut per uirtutem passionis Christi q̄ in sacramentis ecclesię operatur, q̄rat iustificari peccatis. Requiritur etiam ipsa misericordia ordinata, q̄ homo subueniat pœnitendo suę miserię, quā per peccatū incurrit. Iuxta illud Hieremię. Miseros facit populos peccatum. Vnde & Ecclesiastici 3. dicitur, Miserere animę tuę, placens deo.

Hie, 14.

¶ De documentis pœnitentię.

• Caput III.

Circa tertium principale sciendum, q̄ quatuor sunt documenta pœnitentię utiliter peragendę, uidelicet sollicitudo p̄cogitationis, plenitudo confessionis, amaritudo compunctionis, fortitudo satisfactionis. Primo igitur ad hoc, q̄ pœnitentia de peccatis utiliter in